

M.A. – IInd Year

ECONOMICS

SEM – III & IV

Previous Year

Question Papers

Academic Year:

(2015-16 to 2017-18)

Please Note: This set has been prepared based on the papers received to us from the Examination Cell. It may have missing papers on non-availability of the same.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester -III) Examination, December - 2015
ECONOMICS
Labour Economics
Sub. Code :61686

Day and Date : Wednesday, 23 - 12 - 2015

Total Marks : 80

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Attempt Any Five of the following: [5×2=10]

- i) The Policy of Economic Liberalization in India was introduced in;
 - a) 1956
 - b) 1991
 - c) 1994
 - d) 1948
- ii) Child labour means;
 - a) A child below the age of 14 years is made to work
 - b) A child below the age of 20 is made to work
 - c) A child below the age of 16 is made to work
 - d) A child below the age of 21 is made to work
- iii) Tripartism includes;
 - a) State, Workers' Representatives and Management
 - b) State, Management and the World Bank
 - c) Workers' Representative, State and Court
 - d) None of the above

P.T.O.

iv) Seasonal Unemployment means;

- a) Unemployed for a certain period of time
- b) Unemployment due to technical inability
- c) Agricultural labour unemployment
- d) Unemployment caused by the seasonal nature of agriculture

v) Development is characterized by;

- a) Change in the quality of life
- b) Change in GDP
- c) Change in HDI
- d) Change in Employment proportion

vi) Social Security for Labour;

- a) Employment Guarantee
- b) Wage Guarantee
- c) Post Retirement Benefits
- d) Accident Benefits

vii) Rural-Urban Migration means;

- a) Migration from Urban to Rural Areas
- b) Migration from Rural to Urban Areas
- c) Migration from one State to another State
- d) Migration from one place to another place

B) Answer in one or two sentences of any five of the following [5×2=10]

- i) Define Underemployment
- ii) 'Unorganized Sector'.
- iii) What do you mean by Economic Wage?
- iv) What is Inter-state Migration?
- v) What do you mean by the term 'Rural Poverty' in India?
- vi) What is social security of Labour?
- vii) What do you mean by Industrial Development?

Q2) Write Short Notes on Any Four of the following

[4×5=20]

- a) Dualistic Economy
- b) Living Wage
- c) Minimum Wage
- d) International Labour Organization
- e) Labour Mobility

Q3) Attempt Any One of the following

[1×20=20]

- a) State and Explain the characteristics of the Indian Labour

OR

- b) What are major reasons for the Industrial Disputes in India? What can be the measures to solve them?

F- 435

[1×20=20]

Q4) Attempt any One of the following

a) What are the reasons for Low Productivity of Indian Labour force?

OR

b) How do you understand the role of Judiciary in solving the Industrial Disputes in contemporary times?

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) कोणतेही पाच सोडवा

[5×2=10]

i) भारतात आर्थिक उदारीकरणाचे धोरण मध्ये सुरू करण्यात आले.

अ) 1956

ब) 1991

क) 1994

ड) 1948

ii) बाल कामगार म्हणजे ?

अ) 14 वर्षांखालील मुलांना काम

ब) 20 वर्षांखालील मुलांना काम

क) 18 वर्षांखालील मुलांना काम

ड) 21 वर्षांखालील मुलांना काम

[1×20=20]

ar force?

iii) Tripartism म्हणजे;

- अ) राज्य, कामगार 'लोकप्रतिनिधी आणि व्यवस्थापन'
- ब) राज्य, व्यवस्थापन आणि जागतिक बँक
- क) कामगार प्रतिनिधी, राज्य आणि न्यायालय
- ड) वरीलपैकी काहीही नाही

iv) हंगामी बेरोजगारी अर्थ;

- अ) विशिष्ट कालावधीत बेरोजगार
- ब) तांत्रिक अक्षमतेमुळे झाल्यामुळे बेकारी
- क) कृषी कामगार बेकारी
- ड) हंगामी कृषी द्वारे निर्मित बेकारी

v) विकास द्वारे दर्शविले जातो;

- अ) जीवनमान गुणवत्ता बदल
- ब) जी. डी. पी. मध्ये बदल
- क) HDI मध्ये बदल
- ड) रोजगार प्रमाणात बदल

vi) कामगार सामाजिक सुरक्षा म्हणजे;

- अ) रोजगार हमी
- ब) वेतन हमी
- क) निवृत्तीनंतरचे फायदे
- ड) अपघात लाभ

[5×2=10]

त आले.

vii) ग्रामीण-शहरी स्थलांतरणाचा अर्थ;

- अ) नागरी भागातून ग्रामीण भागात स्थानांतरन
- ब) ग्रामीण भागातून शहरी भागात स्थानांतरन
- क) एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात स्थानांतरन
- ड) एका भागातून दुसऱ्या भागात स्थानांतरन

ब) कोणतेही पाच सोडवा (1 किंवा 2 वाक्ये उत्तर)

[5×2=10]

- i) अर्ध बेकारी व्याख्या
- ii) असंघटित क्षेत्र
- iii) आर्थिक मजुरी याचा अर्थ काय?
- iv) आंतर-राज्य स्थलांतरण म्हणजे काय आहे?
- v) भारतातील 'ग्रामोण गरीबी' म्हणजे काय?
- vi) कामगार सामाजिक सुरक्षा काय आहे?
- vii) औद्योगिक विकास म्हणजे काय?

प्र.2) कोणतेही चार सोडवा (टिपा लिहा)

[4×5=20]

- अ) द्विदल अर्थव्यवस्था
- ब) निर्वाह वेतन
- क) किमान वेतन
- ड) आंतरराष्ट्रीय श्रम संघटना
- इ) कामगार गमनशीलता

प्र.3) खालील पैकी कोणतेही एकाचे उत्तर लिहा

[1×20=20]

अ) भारतीय श्रमीकांची मुख्य वैशिष्ट्ये सांगा आणि स्पष्टीकरण द्या

किंवा

ब) भारतातील औद्योगिक विवादाची प्रमुख कारणे आहेत? ती सोडविण्यास कोणते उपाय असू शकतात?

5×2=10]

प्र.4) खालील पैकी कोणतेही एकाचे उत्तर लिहा

[1×20=20]

अ) भारतीय कामगाराची उत्पादकता कमी आसण्याची कारणे काय आहेत?

किंवा

ब) सद्यस्थितीत औद्योगिक विवाद सोडवणे मध्ये न्यायालयाची भूमिका तुम्ही कशी आहे आसे समजता?

4×5=20]

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, December - 2015
ECONOMICS (Paper - EC - V) (Compulsory)
Application of Quantitative Techniques to Economic Analysis
Sub. Code : 61684

Day and Date : Wednesday, 30 - 12 - 2015

Total Marks : 80

Time : 2.30 p.m. to 5.30 p.m.

- Instructions : 1) All questions are compulsory.
2) Calculator is permitted.

Q1) Objective type questions.

A) Choose the correct alternative from the following. [10]

- i) Price and Demand is _____.
- a) Negatively correlated b) Positively correlated
c) Zero correlated d) None of the above
- ii) Median divides the distribution into _____ parts.
- a) four b) three
c) two d) many
- iii) Simple Correlation studies _____.
- a) One Variable b) Two Variables
c) Three Variables d) More than Two Variables
- iv) Multiple Regression studies _____.
- a) One Variable b) Two Variables
c) Three Variables d) More than Two Variables
- v) If, mean value is 500 and standard deviation is 5 then coefficient of variation is _____.
- a) 1 b) 5
c) 50 d) 500

- B) Answer in one sentence.
- Write the meaning of Median.
 - Define the Correlation.
 - Write the meaning of regression.
 - Write the components of time series.
 - Write the formula of Simple Growth Rate.

Q2) Write Short Notes (Any four out of six): [20]

- Advantages of mean, mode and median.
- Disadvantages of mean, mode and median.
- Types of Correlation.
- Standard Error of Estimation.
- Importance of Regression Techniques.
- Objectives of Time Series Analysis.

Q3) Discuss statistical methods of central tendency and calculate arithmetic Mean from following data. [20]

Investment (Rs. Cr.)	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
No. of Company	2	3	5	6	4

OR

What is meant by dispersion and calculate Standard Deviation, and Coefficient of Variation from following data.

Income (Rs. '00')	20	30	40	50	60
No. of Workers	2	3	5	3	2

Q4) Discuss the significance of correlation technique and calculate Karl Pearson's Coefficient of Correlation. [20]

Income (Rs.in 'Cr.')	10	15	18	20	25
Saving (Rs.in Cr.)	8	12	14	16	18

OR

Discuss the significance of regression technique and calculate regression coefficients of Y on X.

Price (Rs) (X)	50	60	70	80	90
Demand (Units) (Y)	20	22	18	14	10

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) गणक यंत्राच्या वापराने परवानगी आहे.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे प्रश्न.

अ) दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडा.

[10]

i) किमंत व मागणी यांच्यात.....आहे.

अ) ऋणात्मक सहसंबंध

ब) धनात्मक सहसंबंध

क) शून्य सहसंबंध

ड) वरील पैकी नाही

ii) मध्यगा मध्ये वितरणाचेभाग होतात.

अ) चार

ब) तीन

क) दोन

ड) अनेक

iii) सांख्यिक सहसंबंध अभ्यासात.....असतात.

अ) एक चल

ब) दोन चल

क) तीन चल

ड) दोन पेक्षा अधिक चल

iv) बहु प्रतिगमन अभ्यासात.....असतात.

अ) एक चल

ब) दोन चल

क) तीन चल

ड) दोन पेक्षा अधिक चल

v) जर, मध्य चे मूल्य 500 आणि प्रमाण विचलन चे मूल्य 5 असेल तर विचरण गुणांक.....असेल.

अ) 1

ब) 5

क) 50

ड) 500

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा:

[10]

i) मध्यगा चे अर्थ लिहा.

ii) सहसंबंधाची व्याख्या करा.

iii) प्रतिगमन याचा अर्थ लिहा.

iv) कालश्रेणीचे घटक लिहा.

v) सरल वृद्धी दराचे सूत्र लिहा.

प्र.2) टीपा लिहा (कोणतेही चार):

- मध्य, मध्यगा आणि बहुलकाचे कायदे
- मध्य, मध्यगा आणि बहुलकाचे तोटे/दोष
- सहसंबंधाचे प्रकार
- प्रमाण आकल दोष
- प्रतिगमन तंत्राचे महत्त्व
- कालश्रेणी विश्लेषणाचे उद्दिष्टे

प्र.3) केंद्रीय प्रवृत्तीच्या सांख्यिकीय पद्धती विषयी चर्चा करा आणि खालील आकडेवारीच्या गणितीय मध्य काढा. [20]

गुंतवणूक (कोटी रू.)	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
कंपन्यांची संख्या	2	3	5	6	4

किंवा

अपस्करण म्हणजे काय? खालील आकडेवारीच्या आधारे प्रमाण विचलन आणि विचरण गुणांक काढा.

उत्पन्न (रू. '00')	20	30	40	50	60
कामगारांची संख्या	2	3	5	3	2

प्र.4) सहसंबंध तंत्राच्या महत्त्वविषयी चर्चा करा आणि खालील आकडेवारीच्या आधारे कार्ल पियर्सन सहसंबंध गुणांक काढा. [20]

उत्पन्न (रू. 'कोटी')	10	15	18	20	25
बचत (रू. 'कोटी')	8	12	14	16	18

किंवा

प्रतिगमन तंत्राच्या महत्त्वविषयी चर्चा करा आणि खालील आकडेवारीच्या आधारे Y चे X वरील प्रतिगमन गुणांक काढा.

किंमत (रू.) (X)	50	60	70	80	90
मागणी (मात्रा) (Y)	20	22	18	14	10

XXXX

--

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, December - 2015
ECONOMICS (Paper - EO - 16) (CBCS)

Indian Public Finance

Sub. Code : 61687

Day and Date : Saturday, 26 - 12 - 2015

Total Marks : 80

Time : 2.30 p.m to 5.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Answer to the multiple choice questions should be written in the same answer book.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Objective question:

[20]

A) Rewrite the following sentences by choosing correct alternatives. [10]

- i) Excise duty is a source of income of _____ government.
 - a) Presidential
 - b) Union and State
 - c) State
 - d) Local
- ii) _____ assigns the duties and responsibilities between the governments in India.
 - a) President
 - b) Prime Minister
 - c) Finance Minister
 - d) None of the above
- iii) Custom duty is levied by _____ government in India.
 - a) Union
 - b) State
 - c) Local
 - d) State and Local
- iv) Finance commission is appointed after every _____ years in India.
 - a) 2
 - b) 3
 - c) 5
 - d) 7
- v) 73rd constitutional amendment in India is concerned with _____.
 - a) Village panchayat
 - b) Rural-local bodies
 - c) State governments
 - d) Urban-local bodies

P.T.O.

B) Answer in one sentence.

- i) What do you mean by fiscal deficit?
- ii) State two items of expenditure of village panchayats in India.
- iii) Who is the chairman of planning commission of India?
- iv) What is meant by non-plan expenditure?
- v) What is the meaning of primary deficit?

Q2) Write short notes. (Any Four)

[20]

- a) Functions of Village Panchayats
- b) Expenditure heads of Zilla-Parishad
- c) Revenue sources of state governments
- d) Recent fiscal reforms in India
- e) Sources of indirect Tax Revenue of State Governments
- f) Sources of Public debt of Central Government

Q3) Critically examine the recommendations of 11th union finance commission. [20]

OR

Examine the trends in the growth and composition of expenditure of the state governments in India.

Q4) Explain the importance of 73rd and 74th constitutional amendments with reference to local governments in India. [20]

OR

Describe the revenue sources of of Village Panchayats and Zilla Parishads in India.

[10]

मराठी रूपांतर

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे मूळ उत्तरपत्रिकेत लिहा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

[20]

अ) योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा.

[10]

[20]

i) उत्पादन शुल्क हा ----- सरकारच्या उत्पन्नाचा मार्ग आहे.

अ) अध्यक्षीय

ब) केंद्र व राज्य

क) राज्य

ड) स्थानिक

ii) ----- हा भारतातील सरकारांमध्ये कर्तव्ये व जबाबदाऱ्यांचे वाटप करतो.

अ) राष्ट्रपती

ब) पंतप्रधान

क) अर्थमंत्री

ड) वरीलपैकी नाही

iii) भारतात आयात शुल्काची आकारणी ----- सरकारकडून केली जाते.

अ) केंद्र

ब) राज्य

क) स्थानिक

ड) राज्य व स्थानिक

iv) भारतात वित्तआयोगाची नेमणूक दर ----- वर्षानी केली जाते

अ) 2

ब) 3

क) 5

ड) 7

v) भारतातील 73 वी घटनादुरुस्ती ही ----- शी संबधित आहे.

अ) ग्रामपंचायती

ब) ग्रामीण-स्थानिक संस्था

क) राज्यसरकारे

ड) शहरी स्थानिक संस्था

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

[10]

- i) वित्तीय तूट म्हणजे काय?
- ii) भारतातील ग्रामपंचायतीच्या खर्चाचे दोन घटक सांगा.
- iii) भारतीय नियोजनमंडळाचे अध्यक्ष कोण आहेत?
- iv) विकासेतर खर्च म्हणजे काय?
- v) प्राथमिक तूट म्हणजे काय?

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) ग्रामपंचायतीची कार्ये
- ब) जिल्हा परिषदेच्या खर्चाच्या बाबी
- क) राज्य सरकारच्या उत्पन्नाचे मार्ग
- ड) भारतातील अलिकडच्या काळातील वित्तीय सुधारणा
- इ) राज्य सरकारच्या अप्रत्यक्ष कर आकारणीचे मार्ग
- फ) केंद्र सरकारच्या सार्वजनिक कर्जाचे मार्ग

प्र.3) केंद्रसरकारच्या 11 व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशींचे टीकात्मक परीक्षण करा.

[20]

किंवा

भारतातील राज्य सरकारांच्या खर्चातील वाढीचे व रचनेचे परीक्षण करा.

प्र.4) भारतातील 73 व्या व 74 व्या घटनादुरुस्तीचे स्थानिक सरकारांच्या संदर्भात महत्व स्पष्ट करा.

[20]

किंवा

भारतातील ग्रामपंचायती व जिल्हा परिषदेच्या उत्पन्नाच्या स्रोतांचे वर्णन करा.

[10]

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, January 2016
ECONOMICS (Paper - EC-6)
Macro Economic Analysis (Compulsory)
Sub. Code : 61685

Day and Date : Friday, 01 - 01 - 2016

Total Marks : 80

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

[20]

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Attempt all multiple choice questions (MCQ) in the Main answer book.
 - 3) Figures to the right indicate full marks to the question.
 - 4) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Objective type questions :

[10]

A) Rewrite the following sentences by choosing correct alternatives:

- i) Money is used as a _____
 - a) Aggregate stock
 - b) Currency metallic coins
 - c) Means of payment
 - d) Circulation in the country
- ii) Keynes clearly said _____ is unjust, deflation is inexpedient.
 - a) Stagflation
 - b) Economic instability
 - c) Inflation
 - d) Unemployment
- iii) _____ refers to the aggregate market value of all final goods and services produced during a given year.
 - a) Gross Domestic Product
 - b) Gross National Product
 - c) Net Domestic Product
 - d) Net National Product
- iv) _____ means a complete non-effectiveness of money on economic variables.
 - a) Price stability
 - b) Full employment
 - c) Neutrality of money
 - d) Equilibrium in money market

[20]

[20]

P.T.O.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे मूळ. उत्तरपत्रिकेमध्ये लिहावित.
- 3) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

[10]

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न

[10]

अ) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पुन्हा लिहा.

i) पैशांचा उपयोग हा साठी केला जातो.

अ) एकूण साठा

ब) चलन व धातूची नाणी

क) देणी देण्याचे साधन

ड) देशात प्रसारित करणे

ii) केन्स यांनी स्पष्टपणे असे म्हटले आहे की..... ही अन्यायी, तर चलनघट ही अनपेक्षित आहे.

अ) कुंठित चलनवाढ

ब) आर्थिक अस्थिरता

क) चलनवाढ

ड) बेकारी

iii) म्हणजे एका वर्षाच्या काळखंडात देशातील साधनसामग्रीच्या साहाय्याने उत्पादन केलेल्या अंतिम वस्तुंचे पैशातील एकूण मूल्य होय.

अ) स्थूल देशांतर्गत उत्पादन

ब) स्थूल राष्ट्रीय उत्पादन

क) निव्वळ देशांतर्गत उत्पादन

ड) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पादन

iv) म्हणजे देशातील आर्थिक चलांवर पैशांचा कोणताही परिणाम न होणे.

अ) किंमत श्थैर्य

ब) पूर्ण रोजगार

क) पैशाची तटस्थता

ड) पैशाच्या बाजारपेठेतील समतोल

[20]

my.[20]

synesian

[20]

- v) केन्स यांच्या मते सहेबाजीचा हेतु हा वर अवळंबून असतो.
 अ) उत्पन्न
 ब) एकूण मागणी
 क) एकूण पुरवठा
 ड) व्याजदर

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

[10]

- i) राष्ट्रीय उत्पन्नाची व्याख्या लिहा.
 ii) देशातील पैशाचा पुरवठा म्हणजे काय ?
 iii) "व्यापारचक्र म्हणजे केवडा चलनवाद आणि चलनघट" असा युक्तिवाद कोणत्या अर्थतज्ज्ञाने केला आहे ?
 iv) कोणत्या अर्थतज्ज्ञाच्या मते व्यापारचक्रांमध्ये आशावाद आणि निराशावाद या मानसिक लाटा अतिशय महत्वपूर्ण भूमिका बजावतात ?
 v) त्वरक म्हणजे काय ?

प्र.2) टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) निधीप्रवाह हिशेब पद्धती.
 ब) केन्स यांचा व्याजदरासंबंधीचा दृष्टिकोण.
 क) पॅटिनकिन आणि वास्तव शिल्लक परिणाम.
 ड) हिकस यांच्या व्यापारचक्राच्या सिद्धान्ताच्या मर्यादा.
 इ) टोबिन्स यांनी मांडलेला सुधारित फिलिप्स वक्र.

प्र.3) अर्थव्यवस्थेतील राष्ट्रीय उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह सविस्तर स्पष्ट करा.

[20]

किंवा

केन्स यांचे पैशांच्या मागणी विषयकचे विश्लेषण प्रा. बॉमॉल आणि टोबिन यांनी कसे विकशित केले ते सविस्तर लिहा.

प्र.4) चलनवाद नियंत्रित करण्यासाठी आरवण्यात येणाऱ्या विविध धोरणांची चर्चा करा.

[20]

किंवा

आय एस - एल एम प्रतिमान सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat
No.

Total No. of Pages :7

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, March - 2016
ECONOMICS

[10]

Economics of Labour

Sub. Code : 61686

Day and Date : Monday, 21 - 03 - 2016

Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Total Marks : 80

Instructions : 1) All questions are compulsory.
2) Figures in the right parentheses indicate full marks.

[20]

Q1) A) Attempt Any Five of the following. [5 × 2 = 10]

- i) Informal Sector indicates;
- Guarantee of Social Security to Labour force
 - No Social Security to Labour force
 - Provision of Social Security from the Government
 - Labour law reforms
- ii) National commission on Enterprises in Unorganized Sector was chaired by;
- K. P. Kannan
 - Ravi Shrivastava
 - Arjun Sengupta
 - Y. K. Alagh

[20]

[20]

P.T.O.

- iii) Supply of Labour exceeding demand for it is known as;
- Reserved force of unemployed army
 - Advantageous for the country
 - Advantageous for boosting the industrial production
 - Useful to increase wage rates
- iv) Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Programme is;
- Supply Driven
 - Demand Driven
 - Both the Demand and Supply Driven
 - None of the above
- v) One of the characteristics of the Economic Reforms introduced of 1991 was;
- Abolition of private sector
 - Strong presence of public sector
 - Autonomy to state governments
 - Introducing disinvestment in public sector
- vi) Reverse Migration means;
- Labourers migrating from rural to urban areas
 - Labourers returning back to their place of origin
 - Labourers migrating from one country to another country
 - Labourers migrating from one state to another state

B) Answer in one or two sentences. (Any Five)

[5 × 2 = 10]

- i) What are the constituents of Tripartism?
- ii) What do you mean by labour flexibility?
- iii) What is economic wage?
- iv) Define Unemployment
- v) What do you mean by Minimum Wage?
- vi) State any Two functions of the International Labour Organization (ILO).

Q2) Write Short Notes on Any Four of the following

[4 × 5 = 20]

- a) Labour Reforms in India
- b) Distressed Migration
- c) Child Labour in India
- d) Informal Sector employment in India
- e) Poverty and Unemployment in Indian Context

Q3) Attempt Any One of the following

[20]

- a) Do you agree that the Indian Labour Market is an underdeveloped Labour Market? State and explain the reasons in support of your argument.

OR

- b) State and explain the reasons for Rural - Urban migration in India

Q4) Attempt Any One of the following

a) How can Tripartism help in solving the Industrial Disputes in India?

OR

b) State and explain the reasons for low productivity of Indian industrial labour force.

Labar Eco
Mar. 2016

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) संदर्भाकरीता मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रीका पहावी.
 - 2) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) खालिलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[5 × 2 = 10]

i) अनौपचारिक क्षेत्र असे दर्शविते की;

अ) श्रमिकांना सामाजिक सुरक्षेची हमी

ब) श्रमिकांना सामाजिक सुरक्षा नाही

क) सरकारतर्फे सामाजिक सुरक्षेची तरतुद

ड) श्रम कायद्यात सुधारणा

ii) "नॅशनल कमिशन ऑन अनऑर्गनाइज्ड सेक्टर" चे अध्यक्ष;

अ) के. पी. कान्नन

ब) रवी श्रीवास्तव

क) अर्जुन सेनगुप्ता

ड) वाय. के. अलघ

iii) मागणीपेक्षा श्रमिकांचा पुरवठा जास्त असल्याचा स्थितीस असे संबोधतात;

अ) बेरोजगार सैनिकांची राखिव शक्ती

ब) देशासाठी उपयुक्त

क) औद्योगिक उत्पादन वाढीसाठी उपयुक्त

ड) वेतनदर वाढीसाठी उपयुक्त

iv) महात्मा गांधी राष्ट्रिय रोजगार हमी कार्यक्रम असा आहे;

अ) पुरवठा संचलीत

ब) मागणी संचलीत

क) मागणी आणि पुरवठा संचलीत

ड) यापैकी नाही

v) 1991 साली सुरू केलेल्या आर्थिक सुधारनांच्या लक्षणापैकी एक लक्षण;

अ) खाजगी क्षेत्राचे उत्पादन

ब) सार्वजनीक क्षेत्राचे प्रभावी अस्तीत्व

क) राज्य सरकारांना स्वायत्तता

ड) सार्वजनीक क्षेत्रात निर्गुतवनुक करणे

vi) उलट स्थलांतर म्हणजे;

अ) श्रमीकांचे ग्रामीन भागातून शहरी भागाकडे स्थलांतर

ब) श्रमीकांचे त्यांच्या मुळ ठिकानी परत जाणे

क) श्रमीकांचे एका देशातून दुसऱ्या देशात स्थलांतर

ड) श्रमीकांचे एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात स्थलांतर

ब) एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. (फक्त पाच)

- i) लिपक्षवादाचे घटक कोणते आहेत?
- ii) श्रम लवचीकता म्हणजे काय?
- iii) आर्थिक वेतन म्हणजे काय?
- iv) बेरोजगारीची व्याख्या द्या.
- v) किमात वेतन म्हणजे काय?
- vi) आंतरराष्ट्रीय श्रम संघटनेची दोन कार्ये सांगा.

प्र.2) खालिलपैकी कोणत्याही चार वर टिपा लिहा.

[4 × 5 = 20]

- अ) भारतातील श्रम सुधारणा
- ब) हताश स्थलांतर
- क) भारतातील बाल कामगार
- ड) भारतातील असंघटीत क्षेत्रातील रोजगार
- इ) भारताच्या संदर्भात दारिद्र्य आणि बेरोजगारी

प्र.3) खालीलपैकी एक सोडवा

[20]

- अ) “भारतातील श्रम बाजार अविकसीत आहे”. या विधानाशी आपण सहमत आहात काय? तुमचे युक्तीवादाच्या पुष्ट्यर्थ मुद्दे सांगा व विशद करा.

किंवा

- ब) भारतातील ग्रामिण - शहरी स्थलांतराची कारणे सांगा व विशद करा.

C - 226

C - 226

[20]

प्र.4) खालीलपैकी एक प्रश्न सोडवा

अ) भारतातील औद्योगिक कलह सोडवीन्यास त्रिपक्षवाद कशी मदत करू शकतो.

किंवा

ब) भारतातील औद्योगिक कामगारांची उत्पादकता कमी असण्याची कारणे सांगा व विशद करा.

ॐ ॐ ॐ

[20]

काय? तुमच्या

Seat
No.

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, March - 2016

ECONOMICS (Paper - EO 16)

Indian Public Finance

Sub. Code : 61687

Day and Date : Tuesday, 22 - 03 - 2016

Total Marks : 80

Time : 03.00 p.m. to 06.00 p.m.

- Instructions :
- 1) Answer objective type question in the Main answer book only.
 - 2) All questions are compulsory.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Objective type question.

A) Multiple choice questions.

[10]

Choose the correct answer from the alternatives given below.

- i) Fiscal imbalance is a mismatch between public _____.
 - a) revenue and expenditure
 - b) loans raised and repaid
 - c) output and income
 - d) none of the above
- ii) Defence of the country is a responsibility of _____ government.
 - a) local
 - b) state
 - c) union
 - d) all the above
- iii) _____ is the item of capital expenditure of the government.
 - a) machinery
 - b) buildings
 - c) both the 'a' and 'b'
 - d) none of these
- iv) 74th constitutional amendment is concerned with _____ government in India.
 - a) local
 - b) urban local
 - c) rural local
 - d) state

P.T.O.

- v) _____ is a narrower concept of deficit.
a) revenue deficit	b) capital deficit
c) budgetary deficit	d) primary deficit

B) Answer in one sentence. [10]

- i) What is meant by vertical fiscal imbalance?
- ii) Describe the importance of Fiscal deficit?
- iii) What do you know Octroi?
- iv) Distinguish between Union Finance Commission and State Finance Commission.
- v) What do you know about the 73rd Constitutional amendment?

Q2) Write short notes on any four of the following : [20]

- a) Fiscal crisis of India
- b) 73rd Constitutional Amendment and Local Government in India
- c) Fiscal Imbalance
- d) Octroi and Urban Local Bodies
- e) Development Expenditure of Government of India
- f) Trends in State Revenues in India

Q3) Critically examine the working of the 12th union finance commission in India. [20]

OR

Elucidate the trends in the Public expenditure of the Union government of India in the post reforms period.

Q4) Assess the trends in the various measures of state fiscal deficit after 1991 in India. [20]

OR

Discuss the revenue sources and heads of expenditure of rural local Governments in India.

प्र.2) खालील पैकी कोणत्याही चार वर टिपा लिहा.

- अ) भारतीय राज्य वित्तीय पेच.
- ब) 73 वी घटना दुरुस्ती आणि भारतातील स्थानिक सरकारे
- क) राज्य वित्तीय असमतोल
- ड) जकात आणि नागरी स्थानिक सरकारे
- इ) भारत सरकारचा विकास खर्च
- फ) भारतातील राज्य महसूलातील प्रवृत्ती

प्र.3) 12 व्या केंद्रीय वित्त आयोगाच्या कार्याचे टिकात्मक परिक्षण करा.

[20]

किंवा

भारतातील केंद्र सरकारच्या आर्थिक सुधारणा काळातील सार्वजनिक खर्चाच्या प्रवृत्तीचे वर्णन करा.

प्र.4) 1991 नंतर राज्यांच्या विविध महसूली मापकांमधील प्रवृत्तीचे मुल्यमापन करा.

[20]

किंवा

भारतातील ग्रामिण स्थानिक सरकारांची कार्ये, महसूलाचे मार्ग आणि खर्चाच्या बाबी यांची चर्चा करा.

B) Answer in one or two sentences :

[10]

- i) Write the formula of short cut method of Arithmetic mean.
- ii) Define Dispersion.
- iii) Write the equation of two regression lines by using y and x .
- iv) What is the meaning of secular trend?
- v) Define partial correlation.

Q2) Short notes (any 4 out of 6) :

[4 × 5 = 20]

- a) Median
- b) Coefficient of variation
- c) Scatter Diagram
- d) Rank correlation
- e) Standard Error
- f) Seasonal variations

Q3) Calculate quartile deviation from the following data.

[20]

Wages (₹)	Less than 35	35-37	38-40	41-43	Over 43
No of Wage Earners	14	62	99	18	7

OR

Estimate the trend values using a four yearly moving average

Year	Value	Year	Value
1994	12	2001	100
1995	25	2002	82
1996	39	2003	65
1997	54	2004	49
1998	70	2005	34
1999	87	2006	20
2000	105	2007	7

Q4) Calculate Karl Pearson's coefficient of correlation from the data

[20]

Marks in Accountancy	48	35	17	23	47
Marks in Statistics	45	20	40	25	45

OR

From the following data estimate the regression line $y = a + bx$

x	6	2	10	4	8
y	9	11	5	8	7

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) गणकयंत्राचा उपयोग करण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) वस्तूनिष्ठ प्रश्न :

अ) दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडा.

[10]

i) खालीलपैकी कोणते केंद्रीय प्रवृत्तीचे परिमाण नाही.

- अ) बीजगणितीय माध्य ब) प्रमाप विचलन
क) भौमितीक माध्य ड) हरात्मक माध्य

ii) बहुलक =

- अ) 3 मध्यगा + 2 माध्य ब) 2 मध्यगा - 3 माध्य
क) 3 मध्यगा - 2 माध्य ड) यापैकी नाही

iii) 'सहसंबंध अभ्यासण्यासाठी आलेख पद्धतीचा वापर केला जातो' हे विधान

- अ) सत्य ब) असत्य
क) अपूरी माहिती ड) यापैकी नाही

iv) $y = a + bx$ या समिकरणात च्या साहाय्याने उतार दर्शवला आहे.

- अ) 1 ब) a
क) b ड) y

v) जर x आणि y हे दोन्ही घटक स्वतंत्र असतील तर त्यांच्यातील सहसंबंध

- अ) 1 ब) -1
क) 0 ड) 2

ब) एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

[10]

i) बीजगणितीय माध्य काढण्याच्या अल्प प्रयास पद्धतीचे सूत्र लिहा.

ii) अपस्करणाची व्याख्या लिहा.

iii) x आणि y घटकांच्या साहाय्याने प्रतिगमन रेषेची दोन समीकरणे लिहा.

iv) दिर्घकालीन प्रवृत्तीचा अर्थ सांगा.

v) अंशीक सहसंबंधाची व्याख्या लिहा.

प्र.2) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही चारवर)

- अ) मध्यगा
- ब) विचरण गुणांक
- क) विकीर्ण बिंदूलेख
- ड) श्रेणी सहसंबंध
- इ) प्रमाण दोष
- फ) हंगामी चढउतार

प्र.3) खालील माहितीच्या साह्याने चतुर्थक विचलन काढा.

[20]

वेतन (रु.)	35 पेक्षा कमी	35-37	38-40	41-43	43 पेक्षा जास्त
कामगारांची संख्या	14	62	99	18	7

किंवा

चार वार्षिक सरकती मूल्य पद्धतीच्या साह्याने प्रवाह मूल्य काढा.

वर्ष	मूल्य	वर्ष	मूल्य
1994	12	2001	100
1995	25	2002	82
1996	39	2003	65
1997	54	2004	49
1998	70	2005	34
1999	87	2006	20
2000	105	2007	7

प्र.4) खालील माहितीच्या साह्याने कार्ल पिअरसनचा सहसंबंध गुणांक काढा.

[20]

लेखाशास्त्र गुण	48	35	17	23	47
सांख्यिकी गुण	45	20	40	25	45

किंवा

खालील माहितीच्या आधारे $y = a + bx$ हि प्रतिगमन रेषा तयार करा.

x	6	2	10	4	8
y	9	11	5	8	7

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, March - 2016

ECONOMICS (Paper - EC - 6) (CBCS)

Macro Economics Analysis (Compulsory)

Sub. Code : 61685

Day and Date : Saturday, 26 - 03 - 2016

Total Marks : 80

Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

[20]

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Attempt all multiple choice questions in the main Answer book.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Objective type questions.

[10]

A) Rewrite the following sentences by choosing correct alternative.

- i) According to Milton Friedman quantity theory is basically a theory of _____.
 - a) supply of money
 - b) saving investment theory
 - c) demand for money
 - d) none of these
- ii) National income of a country is always measured during a period of _____.
 - a) one year
 - b) two year
 - c) five year
 - d) six months
- iii) The concept of Social accounting is concerned with the _____.
 - a) statistical classification
 - b) economic classification
 - c) social classification
 - d) geographical classification

[20]

P.T.O.

- iv) The shape of IS curve _____.
- a) horizontal b) negative
c) positive d) vertical
- v) The trade cycle is generally consists _____ phases.
- a) two b) four
c) three d) six

B) Answer in one sentence.

- i) Define National Income ?
- ii) What is social accounting?
- iii) What is liquidity trap?
- iv) Which motive determines demand for money?
- v) What is trade cycle?

Q2) Write short notes on (any four)

- a) Importance of macro economics.
- b) Classical theory of Inflation.
- c) Bumol's approach to demand for money.
- d) Short run philips curve.
- e) Control of trade cycle.
- f) Demand full inflation.

Q3) Explain the circular flow of national income in two three and four sector? [20]

OR

Critically examine the relative effectiveness of the monetary and fiscal policy with the help of ISLM curve.

Q4) Explain the Milton Friedman's theory of demand for money? [20]

OR

Discuss Hicks theory of business cycles?

मराठी रूपांतर

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे मूळ उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

[10]

[10]

अ) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पुन्हा लिहा.

i) मिल्टन फ्रिडमनच्यामते चलनसंख्यामान सिद्धांत आहे.

अ) पैशाच्या पुरवठ्याचा ब) बचत गुंतवणुकी सिद्धांत

क) पैशाच्या मागणीचा ड) यापैकी कोणतेही नाही

ii) एखाद्या देशाचे राष्ट्रीय उत्पन्न हे सर्वसाधारणपणे कालावधीसाठी मोजले जाते.

अ) एकवर्ष ब) दोनवर्ष

क) पाचवर्ष ड) सहामहीने

iii) सामाजिक हिशोब पध्दतीची संकल्पना शी संबंधित आहे.

अ) सांख्यिकीय वर्गीकरण ब) आर्थिक वर्गीकरण

क) सामाजिक वर्गीकरण ड) भौगोलिक वर्गीकरण

iv) IS वक्राचा आकार असा असतो.

अ) समांतर ब) क्रणात्मक

क) धनात्मक ड) उर्ध्व

v) सर्वसाधारणपणे व्यापार चक्रात अवस्था समाविष्ट असतात.

अ) दोन ब) चार

क) तीन ड) सहा

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

i) राष्ट्रीय उत्पन्नाची व्याख्या सांगा.

ii) सामाजिक हिशोब पध्दती म्हणजे काय?

iii) रोखता सापळा म्हणजे काय?

iv) पैशाची मागणी ठरविणारे हेतु कोणते?

v) व्यापारचक्र म्हणजे काय?

[10]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही चारांवर)

- अ) समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचे महत्व
- ब) सनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञाचा चलनवादीचा सिध्दांत
- क) बाऊमोलाच्या पैशाच्या मागणीचा दृष्टिकोन
- ड) अल्पकालीन फिलीप्स वक्र
- फ) व्यापार चक्रावर नियंत्रण
- इ) मागणी प्रेरितचलनवाद

प्र.3) राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या दोन तीन व चार क्षेत्रीय चक्राकार प्रवाहाचे स्पष्टीकरण करा? [20]

किंवा

ISLM वक्राच्या सहाय्याने मौद्रिक व राजवित्तीय धोरणाच्या सापेक्ष परिणामाचे टिकात्मक परिक्षण करा?

प्र.4) मिल्टन फ्रीडमन यांचा पैशाच्या मागणीचा सिध्दांत स्पष्ट करा? [20]

किंवा

हिक्सच्या व्यापार चक्राच्या सिध्दांताची चर्चा करा.

C - 231
[20]

Seat No.	☒
----------	-------------------------------------

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, October - 2016
ECONOMICS OF LABOUR (Paper - Eo-15)

Sub. Code : 61686

Day and Date : Monday, 24 - 10 - 2016

Total Marks : 80

Time : 2.30 pm. to 05.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

[20]

Q1) Objective type questions:

[10]

A) Choose the correct alternative of the following.

i) Social security of Labour underlines.

- a) Employment Guarantee
- b) Wage Guarantee
- c) Post Retirement benefits
- d) None of the above

ii) Indian Labour market is characterised by.

- a) Supply of Labour greater than demand
- b) Supply of Labour is less than demand
- c) Balance between the demand for and supply of Labour force
- d) Severe absenteeism

iii) I.L.O. is.

- a) International League of Nations
- b) International law organization
- c) International Labour organization
- d) International legislative organization

P.T.O.

- iv) New Economic policy in India was introduced in.
 - a) 1956
 - b) 1991
 - c) 1994
 - d) 1948

- v) Child labour means.
 - a) A child below the age of 14 years is made to work
 - b) A child below the age of 18 is made to work
 - c) A child below the age of 12 is made to work
 - d) A child below the age of 21 is made to work

B) Answer in one sentence.

[10]

- i) What is mean by supply of Labour?
- ii) What do you mean by Labour productivity?
- iii) What is meant by living wage?
- iv) What do you mean by collective bargaining?
- v) What do you mean by Labour welfare?

Q2) Write short notes on.(any four)

[20]

- a) Labour market
- b) Labour force
- c) Productivity and wage relationship
- d) Role of tripartism
- e) Minimum wages
- f) Female labour

Q3) a) Explain the concept of social security and evaluate the state policies with respect to social security.

[20]

OR

- b) What are the reasons for rural-urban migration in India.

Q4) a) Explain the special problems of Labour in India.

[20]

OR

b) Critically examine the impact of globalization on Indian Labour.

मराठी रूपांतर Labour

sem. III

oct. 16

सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

[10]

[10]

अ) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा

i) श्रमिकांची सामाजिक सुरक्षा म्हणजे काय?

अ) रोजगाराची हमी देणे ब) वेतनाची हमी देणे

क) निवृत्तीचे लाभ देणे ड) यापैकी नाही

ii) भारतीय श्रमिक बाजार दर्शवितो

अ) कामगार मागणीपेक्षा श्रम पुरवठा जास्त

ब) कामगार पुरवठा मागणीपेक्षा नमी

क) कामगार पुरवठा व मागणी यामधील समतोल

ड) तीव्र अनुपस्थिती

iii) I.L.O. म्हणजे काय?

अ) नेशन्स आंतरराष्ट्रीय लीग

ब) आंतरराष्ट्रीय कायदा संघटना

क) आंतरराष्ट्रीय श्रम संघटना

ड) आंतरराष्ट्रीय विधान संघटना

iv) भारतात नवीन आर्थिक धोरणाची मध्ये सुरवात करण्यात आहे.

अ) 1956

ब) 1991

क) 1994

ड) 1948

[20]

ies with

[20]

- v) बाल कामगार म्हणजे.
 अ) 14 वर्षाखालील मुलांना काम
 ब) 18 वर्षाखालील मुलांना काम
 क) 12 वर्षाखालील मुलांना काम
 ड) 21 वर्षाखालील मुलांना काम

- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.
 अ) श्रमाचा पुरवठा म्हणजे काय?
 ब) श्रमाच्या उत्पादकतेचा अर्थ काय?
 क) जीवन वेतन म्हणजे काय?
 ड) सामुदायिक सौदा म्हणजे काय?
 ई) कामगारकल्याण म्हणजे काय?

प्र.2) टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

- अ) श्रम बाजारपेठ
 ब) श्रमशक्ती
 क) उत्पादकता व वेतननिश्चिती संबंध
 ड) त्रिपक्षवादाची भूमिका
 ई) किमान वेतन
 फ) स्त्री मजूर

प्र.3) सामाजिक सुरक्षेची संकल्पना विशद करा. व सामाजिक सुरक्षेसंबंधीच्या सरकारच्या धोरणां मूल्यामापन करा.

किंवा

भारतातील ग्रामीण शहरी स्थलांतराची कारणे काय आहेत?

प्र.4) भारतातील कामगारांच्या मुख्य समस्या स्पष्ट करा.

किंवा

जागतिकरणाचे भारतीय कामगारावर झालेल्या परिणामांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - III) (CBCS) Examination, October - 2016
ECONOMICS

[10]

Indian Public Finance (Paper - EO-16)

Sub. Code : 61687

Day and Date : Tuesday, 25 - 10 - 2016

Total Marks : 80

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) Answer to the objective questions should be written in the same answer book.
 - 2) All questions are compulsory.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

[20]

Q1) Objective type questions:

[10]

A) Multiple choice questions.

Choose the correct answer from the alternatives given below:

- i) India has _____.
 - a) Unitary form of Governance
 - b) Federal form of Governance
 - c) Communist Government
 - d) None of the above
- ii) _____ Proportion of development finance is an important feature of public expenditure in India.
 - a) Increasing
 - b) Constant
 - c) Shrinking
 - d) None of the above
- iii) Finance commission is appointed after every _____ years in India.
 - a) Two
 - b) Five
 - c) Three
 - d) Seven

सा धोरणांचे
[20]

[20]

P.T.O.

- iv) Excise duty is a source of income of _____ government.
- a) Presidential b) Union and State
c) Local d) State
- v) The state Governments in India have been receiving major portion of their tax revenue from _____.
- a) Income tax
b) Property tax
c) Taxes on commodities
d) None of the above

B) Answer the following questions in one sentence:

- i) What is meant by revenue deficit?
ii) What are the sources of revenue of zilla parishad?
iii) State two items of expenditure of village pancayats in India.
iv) Who appoints the finance commission in India?
v) What is meant by deficit finance in Indian context?

Q2) Write short notes (any four)

- a) Role of finance commission.
b) Functions of urban local Bodies in India.
c) Revenue expenditure of states in India.
d) Main characteristics of Indian Public debt.
e) Debt Sources for State Governments.
f) Expenditure of union Government

Q3) Explain the constitutional provisions about the assignment of functions sources of revenue between central and state governments.

OR

State the functions and revenue sources of rural local bodies in India.

Q4) Discuss the trends in growth and composition of revenue of government of India. [20]

OR

Explain the tax and non-tax revenue of state governments in India.

मराठी रूपांतर

public

sem. III

Oct. 16

- सूचना: 1) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे मुख्य उत्तरपत्रिकेत लिहा.
2) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

[10]

अ) बहुपर्यायी प्रश्न -

दिलेल्या पर्यायी उत्तरांतून योग्य उत्तराची निवड करा.

i) भारतात आहे.

अ) एकमुखी राज्यपध्दती ब) संघराज्यपध्दती

क) साम्यवादी राज्यपध्दती ड) वरीलपैकी नाही

ii) विकास खर्चाचे प्रमाण हे भारतातील सार्वजनिक खर्चाचे एक महत्वाचे वैशिष्ट्ये आहे.

अ) वाढते ब) स्थिर

क) घटते ड) वरीलपैकी नाही

iii) भारतात वित्त आयोगाची नेमणूक दर वर्षांनी केली जाते.

अ) दोन ब) पाच

क) तीन ड) सात

iv) अबकारी कर हा सरकारच्या उत्पन्नाचा मार्ग आहे.

अ) अध्यक्षीय ब) केंद्र व राज्य

क) स्थानिक ड) राज्य

v) भारतातील राज्यसरकारांना त्यांच्या करमहसुलाचा मोठा भाग या करापासून मिळतो.

अ) उत्पन्नकर ब) मालमत्ता कर

क) वस्तुवरील कर ड) वरीलपैकी नाही

ब) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

[10]

- i) महसुली तूट म्हणजे काय?
- ii) जिल्हा परिषदांच्या महसुलाचे स्रोत कोणते आहेत?
- iii) भारतातील ग्रामपंचायतीच्या खर्चाचे दोन घटक सांगा?
- iv) भारतात वित्तआयोगाची नेमणूक कोण करते?
- v) भारताच्या संदर्भात तूटीचा अर्थभरणा म्हणजे काय?

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) वित्त आयोगाची भूमिका
- ब) भारतातील शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची कार्ये
- क) भारतातील राज्य सरकारांचा महसुली खर्च
- ड) भारताच्या सार्वजनिक कर्जाची प्रमुख वैशिष्ट्ये
- इ) राज्य सरकारांच्या कर्जाचे मार्ग
- फ) केंद्र सरकारचा खर्च

प्र.3) भारतातील केंद्र आणि राज्य सरकारे यांच्यामध्ये कार्ये आणि महसूलाचे स्रोत यांच्या वाटपाविषयीच्या भारतीय राज्यघटनेतील तरतूदी विशद करा. [20]

किंवा

भारतातील ग्रामीण स्वराज्य संस्थांची कार्ये आणि महसूलाचे स्रोत सांगा.

4) भारत सरकारच्या महसूलातील वाढ व रचनेच्या प्रवृत्तीची चर्चा करा. [20]

किंवा

भारतातील राज्य सरकारांचा कर व करेतर महसूल विशद करा.

[10]

Total No. of Pages : 7

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, October - 2016
ECONOMICS (Paper - EC - 5)
Application of Quantitative Techniques to Economic Analysis
Sub. Code : 61684

[20]

Day and Date : Wednesday, 26 - 10 - 2016

Total Marks : 80

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Answers to the objective questions should be written in the main answer book.

Q1) A) Choose the correct answer from the given alternatives. [10]

i) The most suitable average for qualitative measurement is

- a) Arithmetic mean
- b) Median
- c) Mode
- d) None

ii) The arithmetic mean of the numbers 1,2,3..... n is

- a) $\frac{n+1}{2}$
- b) $\frac{n(n+1)}{2}$
- c) $\frac{2n+1}{3}$
- d) None

iii) If each and every value of a set of observations of a variable is multiplied by a constant (non-zero) value, the variance of the resultant variable is

- a) Unaltered
- b) Increases
- c) Decreases
- d) Unknown

P.T.O.

- iv) The coefficient of correlation
- Cannot be positive
 - Cannot be negative
 - Is always positive
 - Can be either positive or negative
- v) Correlation implies causation. This statement is
- True
 - Flase
 - Data Insufficient
 - None

B) Answer in one or two sentences. [10

- Mention the measures of central tendency which are not affected by extreme observations.
- State two demerits of range.
- When mean is 79 and variance is 64, the coefficient of variation (c.v.) is _____.
- What is the meaning of Standard Error?
- Write the equation for general two variable regression.

Q2) Short notes (any 4 out of 6) :

[4 × 5 = 20]

- Merits of mode
- Harmonic mean
- Difference between mean deviation and standard deviation.
- Scatter diagram.
- Partial correlation.
- Properties of regression coefficients.

Q3) Solve any one problem out of two.

[20]

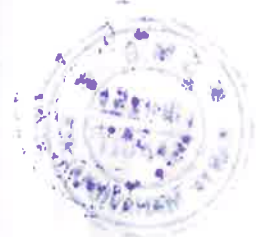
i) Given below is the frequency distribution, calculate the Arithmetic mean

Daily Wages (Rs.)	No. of Workers
12.5 - 17.5	2
17.5 - 22.5	22
22.5 - 27.5	10
27.5 - 32.5	14
32.5 - 37.5	3
37.5 - 42.5	4
42.5 - 47.5	6
47.5 - 52.5	1
52.5 - 57.5	1

ii) Calculate the correlation coefficient between the height of Father and height of Son from the given data.

Height of Father : (In inches)	64	65	66	67	68	69	70
Height of Son : (In inches)	66	67	65	68	70	68	72

Q4) Solve any one problem out of two.

[20]

i) Calculate Spearman's coefficient of correlation between X and Y.

X	52	53	42	60	45	41	37	38	25	27
Y	65	68	43	38	77	48	35	30	25	50

ii) Estimate the trend line from the data given in the following table.

Year	2009	2010	2011	2012	2013
Sales	100	120	140	160	180

Sem III

मराठी रूपांतर

Quantitative tech out

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांचे उत्तर उत्तरपत्रिकेत सोडविणे.

प्र.1)अ) योग्य उत्तर निवडा.

[10]

- i) गुणात्मक मोजमापन करण्यासाठी सर्वात योग्य सरासरीची पध्दत कोणती आहे?
- अ) गणित मध्य
 ब) मध्यका
 क) बहुलक
 ड) कोणते ही नाही
- ii) 1,2,3.....n या नंबर या गणित मध्य आहे.

अ) $\frac{n+1}{2}$

ब) $\frac{n(n+1)}{2}$

क) $\frac{2n+1}{3}$

ड) कोणते ही नाही

- iii) चलाच्या प्रत्येक घटकाच्या मुल्याला स्थिर मुल्याने गुणाकार केला असता चलाचे प्रचरण असु शकते.

अ) बदल नाही

ब) वाढते

क) कमी होते

ड) माहीत नाही

- iv) सहसंबंधाचा गुणांक असतो.
- अ) धन असु शकत नाही
- ब) ऋण असु शकत नाही
- क) नेहमीच धन असतो
- ड) धन ही असुशकतो किंवा ऋण असु शकतो
- v) सह संबंध कार्यकारण भाव दर्शवितो.
- अ) बरोबर
- ब) चुक
- क) आकडेवारी पुरेशी नाही
- ड) कोणते ही नाही

[10]

ब) एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

[10]

- i) असी कोणती सरासरी मोजण्याची पध्दती आहे ज्यावर मोठ्या किंवा लहान मूल्याचा परिणाम होत नाही.
- ii) विस्तार पध्दती चे दोन फायदे सांगा.
- iii) जेव्हा गणित मध्य 79 असते व प्रचरण 64 असते तेंव्हा विचरणाचा गुणांक किती असतो.
- iv) आकलन प्रमाण दोष म्हणजे काय ?
- v) सर्वसाधारण दोन चलाचे प्रतिगमन समिकरण लिहा.

प्र.2) कोणत्याही चारवर टीपा लिहा.

[20]

- अ) बहुलकाचे फायदे
- ब) संवारी मध्य
- क) मध्य विचलन व प्रमाण विचलन यातील फरक सांगा.
- ड) विकीर्ण बिंदुलेख पध्दती
- इ) अंशीक सहसंबंध
- फ) प्रतिगमन गुणांकाचे गुणधर्म

प्र.3) दोन पैकी एक प्रश्न सोडवा

i) खाली वारंवारतेचे वितरण दिले आहे. त्याचे गणित मध्य काढा.

दरदिवसी मजूरी (रूपये)	कामगारांची संख्या
12.5 - 17.5	2
17.5 - 22.5	22
22.5 - 27.5	10
27.5 - 32.5	14
32.5 - 37.5	3
37.5 - 42.5	4
42.5 - 47.5	6
47.5 - 52.5	1
52.5 - 57.5	1

ii) खाली वडीलाची उंची व मुलाच्या उंची विषयी आकडेवारी दिली आहे. त्यामध्ये सहसंबंधाच्या गुणांकाचे मोजमापन करा.

वडीलाची उंची (इंच)	64	65	66	67	68	69	70
मुलाची उंची (इंच)	66	67	65	68	70	68	72

प्र.4) दोन पैकी एक प्रश्न सोडवा

i) एक्स आणि वाय चलातील स्पिरमन श्रेणी सहसंबंध गुणांकाचे मोजमापन करा.

X	52	53	42	60	45	41	37	38	25	27
Y	65	68	43	38	77	48	35	30	25	50

ii) खालील आकडेवारीच्या आधारे प्रवृत्ती रेषेचे मोजमापन करा.

वर्ष	2009	2010	2011	2012	2013
विक्री	100	120	140	160	180

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, October - 2016

ECONOMICS

Macro Economic Analysis (Paper - EC-6) (Compulsory)

Sub. Code :61685

Day and Date : Thursday, 27 - 10 - 2016

Total Marks : 80

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks to the questions.

Q1) Objective type questions:

[10]

A) Select the correct answer from given alternatives.

- i) The National Income at Factor Cost is =
 - a) GNP - Depreciation
 - b) NNP - Depreciation
 - c) NNP - Net Indirect Taxes
 - d) NNP - Subsidies
- ii) Who said that the voluntary unemployment exists up to the level of natural rate of unemployment.
 - a) New classical economists
 - b) Neo classical economists
 - c) Classical economists
 - d) Monetarists
- iii) 'Pigou effect' has been subsequently developed by.
 - a) Keynes
 - b) Milton Friedman
 - c) Don Patinkin
 - d) Tobin

P.T.O.

iv) The Monetary Policy is completely ineffective in the.

- a) Keynesian range LM curve
- b) Classical range LM curve
- c) Intermediate range LM curve
- d) None of the above

v) Identify Fisher's Equation.

- a) $m = kpy$
- b) $n = p/k$
- c) $p = kr/m$
- d) $p = mv/t$

B) Answer in one or two sentences.

[10]

- i) Who has given the Inventory approach to Transaction Demand for Money?
- ii) Define Classical dichotomy
- iii) What is the shape of Tobin's modified philips curve
- iv) Mention the supply side factors of Loanable funds
- v) What is the difference between GNP and GDP?

Q2) Write short notes on (any four)

[20]

- a) Concepts of National Income
- b) Relative effectiveness of monetary and fiscal policies.
- c) Rational and Adaptive Expectations.
- d) Goodwin's model of business cycles.
- e) Features of Prosperity.

Q3) Discuss the comparative analysis of Keynesian and monetarism thoughts. [20]

OR

Elaborate the Extension of IS-LM models with labour market and flexible prices.

Q4) Review the various Social Accounting Systems of National Income. [20]

OR

Critically examine the Keynesian liquidity preference approach to demand for money.

मराठी रूपांतर

Mauro

sem III

Oct. 16

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे मूळ उत्तरपत्रिकेमध्ये लिहा.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

[10]

[10]

अ) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पुन्हा लिहा.

i) घटक खर्चानुसार राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे

अ) GNP - घसारा

ब) NNP - घसारा

क) NNP - निव्वळ अप्रत्यक्ष कर

ड) NNP - अर्थसाहाय्य

ii) ऐच्छिक बेरोजगार हा नैसर्गिक बेरोजगार दराच्या पातळीबरोबर प्रस्थापित होतो असे मत कोणी मांडले ?

अ) नवसनातनवादी अर्थतज्ञ

ब) निर्ओ सनातन अर्थतज्ञ

क) सनातनवादी अर्थतज्ञ

ड) चलनवादी (Monetarists)

iii) पिंगू परिणाम हा त्यांच्यानंतर यांनी विकसित केला.

अ) केन्स

ब) मिल्टन फ्रिडमन

क) डॉन पॅटिनकिन

ड) टोबिन

iv) प्रमाणे चलनविषयक धोरण हे पुर्णपणे अपयशी ठरते.

अ) केन्स प्रणित रेंज एल. एम. वक्राच्या

ब) सनातन रेंज एल एम वक्र

क) मध्यवर्ती रेंज एल एम वक्र

ड) यापैकी एकही नाही

v) फिशर यांचे हे समीकरण आहे.

अ) $m = kpy$

ब) $n = p/k$

क) $p = kr/m$

ड) $p = mv/t$

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

[10]

i) व्यवहार हेतूसाठी असणाऱ्या पैशाच्या मागणीच्या दृष्टिकोणाला प्रथम कोणी महत्वाचे स्थान दिले?

ii) सनातन वैधर्म्याची (dichotomy) व्याख्या द्या.

iii) टोबिन यांच्या सुधारित फिलिप्स वक्राचा आकार कसा आहे?

iv) कर्जाऊ निधिच्या पुरवठ्याच्या बाजूचे घटक सांगा.

v) GNP आणि GDP या दोहोंमधील फरक सांगा.

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

अ) राष्ट्रीय उत्पन्नाची संकल्पना

ब) चलनविषयक धोरण आणि राज्यवित्तीय धोरण यांचा तौलनिक प्रभावीपणा

क) विवेकनिष्ठ आणि बदलत्या (Adaptive) अपेक्षा

ड) गुडविन यांचे व्यापारचक्राचे प्रतिमान

इ) भरभराटीची वैशिष्ट्ये (Features of prosperity)

प्र.3) केन्सप्रणित आणि चलनवादी (Monetarism) विचारांच्या तौलनिक विश्लेषणाची चर्चा करा.

[20]

किंवा

श्रम बाजारपेठ आणि लवचिक (Flexible) किंमतीसह विस्तारित आय एस एल एम प्रतिमान तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.4) राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या विविध सामाजिक लेखांकन पध्दतींचे समालोचन करा.

[20]

किंवा

केन्सप्रणित पैशांच्या मागणीविषयीचे रोकड अभिलाषा दृष्टिकोणाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

❖ ❖ ❖

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - IV) Examination, December - 2015
ECONOMICS (E-C-8)

Economics of Growth and Development

Sub. Code : 61696

Day and Date : Tuesday, 15 - 12 - 2015

Total Marks : 80

Time : 2.30 p.m to 5.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) All questions carry equal marks.

[20]

Q1) A) Multiple choice questions (2 marks each)

[10]

i) India's first five year plan is called _____.

a) Agricultural plan

b) Industrial plan

c) Comprehensive plan

d) None of these

ii) Solow has given _____ technical change.

a) higher and lower

b) basic and logic

c) disembodied and embodied

d) none of these

iii) A.K.model call as _____ model.

a) Classical growth model

b) Ednogenous growth model

c) Exogenous growth model

d) None of these

Q4) Critically examine theory of demographic transition?

[20]

OR

Review of Indian Economic planning?

मराठी रूपांतर

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

[10]

प्र.1) वस्तूनिष्ठ प्रश्न:

अ) बहुपर्यायी प्रश्न.

[10]

i) भारताची पहिली पंचवर्षीक योजना ही योजना आहे.

अ) कृषी योजना

ब) औद्योगिक योजना

क) सर्वसमावेशक योजना

ड) यापैकी नाही

ii) सोलो यानी तांत्रिक बदल.

अ) उच्च व कनिष्ठ

ब) पायाभूत आणि तर्कशास्त्रीय

क) न - अंगिभूत आणि अंगिभूत

ड) यापैकी नाही

iii) ए.के. प्रतिमान प्रतिमान म्हणतात.

अ) सनातनी वृद्धी प्रतिमान

ब) अंतर्गत घटक वृद्धी प्रतिमान

क) बाह्य घटक वृद्धी प्रतिमान

ड) यापैकी नाही

iv) भारतीय नियोजन मंडळाची स्थापना मध्ये झाली.

अ) 1947

ब) 1948

क) 1949

ड) 1950

v) 11 व्या पंचवर्षीक योजनेमध्ये सर्वसाधन विकास होता.

अ) 7%

ब) 8%

क) 9%

ड) 11%

[20]

[20]

- ब) एक व दोन वाक्यात उत्तर लिहा.
- अर्थिक विकासाची व्याख्या लिहा.
 - H.D.I. चे दोन निर्देशक.
 - छुष्या बेकारीची व्याख्या.
 - राजवित्तीय धोरणाची दोन साधने.
 - 12 व्या योजनाची उद्दिष्टे.

प्र.2) टीपा लिहा.(कोणत्याही चार)

- आर्थिक वृद्धी परिणाम करणे घटक.
- ए.के. प्रतिमान.
- अतिरीक्त मुल्य.
- H.D.I.
- चलन विषयक धोरण.
- भारतीय पंचवार्षिक नियोजनाची उद्दिष्टे.

प्र.3) नवसनातनवादी प्रतिमान (सोलो) स्पष्ट करा?

किंवा

कार्ल मार्क्सचा सामाजिक बदलाचा सिध्दान्त सांगा

प्र.4) लोकसंख्या संक्रमणाचा सिध्दांताचे टिकात्मक परिक्षण करा?

किंवा

भारताच्या अर्थिक नियोजनाचे मुल्यमापन करा?

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - IV) (CBCS) Examination, December - 2015

ECONOMICS (Paper - Eo - 26)

Advanced Banking

Sub. code : 61701

Day and Date : Thursday, 17 - 12 - 2015

Total Marks : 80

Time : 02.30 p.m to 05.30 p.m.

[20]

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Attempt all multiple choice questions (MCQ) in main answer book.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Draw neat diagram wherever necessary.

Q1) Objective type questions :

A) Choose the correct alternative and answer the following questions by selecting the correct option [10]

i) Only banks accepts demand deposits

a) True	b) false
c) Data insufficient	d) None of these

ii) Which of the following is the secondary function of a commercial bank?

a) Issue of letter of credit	b) Issue of credit money
c) Issue of overdraft	d) Issue of cash credit

iii) ALCO works at

- a) Each schedule Bank Level
- b) State level
- c) National level
- d) All above

P.T.O.

[20]

[20]

Q4) Explain the organisation and functions of ALCO

[20]

OR

Describe the elements of risk management.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे मुख्य उत्तरपत्रिकेत लिहा.
- 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 4) आवश्यक तेथे आकृती काढा.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

अ) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा.

[10]

i) फक्त बँका मागणी ठेवी स्वीकारतात.

अ) सत्य

ब) असत्य

क) माहिती अपूरी

ड) यापैकी नाही

ii) खालीलपैकी व्यापारी बँकाचे दुय्यम कार्य कोणते?

अ) पतपत्र वितरण करणे

ब) पतपैसा वितरण करणे

क) अधिकर्ष रक्कम वितरण करणे

ड) रोख पत वितरण करणे

iii) मत्ता-दायित्व कंपनी (ALCO) पातळीवर कार्य करते.

अ) प्रत्येक शेड्यूल्ड बँक पातळीवर

ब) राज्य पातळीवर

क) राष्ट्रीय पातळीवर

ड) वरील सर्व

iv) कर्ज मालमत्तेमध्ये खालीलपैकी कोणता धोका अस्तित्वात असतो?

अ) पत धोका/जोखीम

ब) व्याजदर धोका/जोखीम

क) रोखता धोका/जोखीम

ड) वरील सर्व

Seat
No.

M. A. (Part - II) (Semester - IV) Examination, December - 2015
INTERNATIONAL ECONOMICS (Paper - EC - 7)

Sub. Code : 61695

Day and Date : Monday, 14 - 12 - 2015

Total Marks : 80

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagram should be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Objective type questions

A) Multiple choice questions

[10]

Choose the correct answer from the alternative given below

- i) _____ are the dynamic factor that affect the foreign trade.
 - a) Taste
 - b) Technology
 - c) Factors endowment
 - d) All of these
- ii) _____ has propounded the hypothesis of deterioration in terms of trade
 - a) Prebish
 - b) Singer
 - c) Both 'a' and 'b'
 - d) None of the above
- iii) _____ has propounded monetary expression of comparative cost theory.
 - a) Taussing
 - b) Adam Smith
 - c) Ricardo
 - d) Heckscher - Ohlin
- iv) As absence of tariffs, quotas, exchange restrictions etc. is called _____ policy
 - a) Protective trade
 - b) Free trade
 - c) Terms of trade
 - d) None of the above
- v) SAARC was established in _____.
 - a) 1980
 - b) 1981
 - c) 1984
 - d) 1985

P.T.O.

B) Answer the following questions in one or two sentences.

- i) What is the full form of UNCTAD?
- ii) Define the opportunity cost?
- iii) What do you mean by dumping?
- iv) What is mean by the gains from international trade?
- v) What is mean by absolute cost advantage?

Q2) Write Short Notes (Any four)

[20]

- a) Economic integration
- b) Free trade
- c) International cartels
- d) Karvis theory
- e) Measurement of gains from trade
- f) Terms of trade

Q3) Discuss critically Ricardo's Comparative Cost advantage theory.

[20]

OR

Explain Mills theory of reciprocal demand.

Q4) What do you mean by balance of payments ? Explain the causes and measures to control the disequilibrium in balance of payments.

[20]

OR

What is mean by exchange control ? Briefly explain the objectives and methods of exchange control.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) आर्थिक एकात्मीकरण
- ब) मुक्त व्यापार
- क) आंतरराष्ट्रीय विक्रय नियंत्रण संघ (कार्टेल)
- ड) कार्वीस सिध्दांत
- इ) व्यापार लाभाचे मापन
- फ) व्यापार शर्ती

प्र.3) रिकार्डोच्या तुलनात्मक खर्च लाभ सिध्दांताचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.

[20]

किंवा

मिलचा अन्योन्य मागणीचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्र.4) व्यवहारतोल म्हणजे काय? व्यवहारतोलात असमतोल निर्माण होण्याची कारणे स्पष्ट करून उपाय सांगा.

[20]

किंवा

विनीमय नियंत्रण म्हणजे काय? विनीमय नियंत्रणाची उद्दिष्टे आणि पध्दती थोडक्यात स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Total No. of Pages : 4

M.A. (Part - II) (Semester - IV) Examination, December - 2015
ECONOMICS (Paper -EO - 22)
Co-operative Thoughts & Administration (Credit System)
Sub. Code : 61697

Day and Date : Wednesday, 09 - 12 - 2015

Total Marks : 80

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to right indicate full marks.

Q1) Objective type questions.

A) Multiple choice questions :

[10]

i) New harmony name is associated with _____.

a) Paul Lombart	b) Robert Owen
c) Charles Fourier	d) Luzzi Luzati

ii) One person one vote is _____ principle.

a) Dualistic	b) Communist
c) Democratic	d) Socialistis

iii) The principle of Thrift means _____.

- a) The principle of economy
- b) The principle of Price
- c) The principle of expand
- d) The principle of power

iv) Co-operative organization is treated as _____.

a) Political organization	b) Social organization
c) Religious organization	d) Business organization

P.T.O.

- v) The long form of HRD is _____.
- High Resource Development
 - Human Resource Department
 - Human Resource Development
 - Human Ratio Department

B) Answer in one sentences :

[10]

- How many Rochedale weavers formed first consumer co-operative in England?
- With whom The name 'Phalansteres' is associated?
- Which person is said to the friend, philosopher and guide in co-operative society?
- In which year the first co-operative act was passed?
- What do you mean by workers participation in management?

Q2) Write short notes (Any four) :

[20]

- Leadership qualities
- Management cadres of co-operatives
- Duties of board of directors
- Robert Owen contribution in co-operative development
- Co-operative value and identity
- D. R. Gadgil contribution in co-operative development

Q3) Explain the Henry Fayol's general principles of management.

[20]

OR

What is professional management? State the need of professional management in co-operative society.

Q4) State the role of state in Co-operative development.

[20]

OR

Explain the powers and functions of registrar.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

अ) बहुपर्यायी प्रश्न :

[10]

i) 'नविन हार्मनी' हे नाव शी संबंधित आहे.

अ) पॉल लॉबार्ट ब) रॉबर्ट ओवेन

क) चार्ल्स फूरिअर ड) लूझी लूझाटी

ii) एक व्यक्ती एक मत हे तत्व आहे.

अ) द्वितीयता ब) साम्यवादी

क) लोकशाही ड) समाजवादी

iii) 'काटकसरीचे तत्व' म्हणजे

अ) बचतीचे तत्व ब) किंमतीचे तत्व

क) विस्ताराचे तत्व ड) सत्तेचे तत्व

iv) सहकारी संघटनाना म्हणून संबोधले जाते.

अ) राजकीय संघटना ब) सामाजिक संघटन

क) धार्मिक संघटन ड) व्यावसायिक संघटन

v) HRD चे दीर्घरूप आहे.

अ) उच्च संसाधन विकास ब) मानव संसाधन विभाग

क) मानव संसाधन विकास ड) मानव प्रमाण विभाग

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

[10]

i) इंग्लंडमधिल पहिली ग्राहक सहकारी संस्था किती रॉशडेल विणकरानी स्थापन केली ?

ii) 'फॅलेन्स्टर' हे नाव कोणाशी संबंधित आहे ?

- iii) सहकारी संस्थेतील कोणास मित्र, तत्ववेत्ता व मार्गदर्शक म्हणून संबोधले जाते?
- iv) पहिला सहकारी कायदा कोणत्या वर्षी पास झाला?
- v) श्रमिकांचा व्यवस्थापनातील सहभाग म्हणजे काय?

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) नेतृत्वाचे गुणविशेष
- ब) सहकारातील व्यवस्थापकीय रचना
- क) संचालक मंडळाची कर्तव्ये
- ड) सहकारी विकासातील रॉबर्ट ओवेन यांचे योगदान
- इ) सहकारी मूल्य व ओळख
- फ) सहकारी विकासातील डी.आर. गाडगीळ यांचे योगदान

प्र.3) हेनी फॅयॉल यांच्या व्यवस्थापनाच्या सर्वसाधारण तत्वांचे विश्लेषण करा.

[20]

किंवा

व्यवसायीक व्यवस्थापन म्हणजे काय? सहकारी संस्थेमध्ये व्यवसायीक व्यवस्थापनाची गरज स्पष्ट करा.

प्र.4) सहकारी विकासातील राज्यांची भूमिका स्पष्ट करा.

[20]

किंवा

निबंधकाच्या कार्ये व अधिकाराचे विश्लेषण करा.

C - 242

Total No. of Pages : 4

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - IV) (CBCS) Examination, April - 2016

ECONOMICS (Paper - EO : 7)

International Economics

Sub. Code : 61695

Day and Date : Tuesday, 05 - 04 - 2016

Total Marks : 80

Time : 03.00 p.m. to 06.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures in the right parenthesis indicates full marks.

Q1) A) Attempt all the following : [5 × 2 = 10]

- i) S.B.Linder's theory of Trade states that
 - a) The volume of Trade in manufactures as proportion of National Income between different pairs of trading Countries.
 - b) The volume of Trade in manufactures as proportion of Elasticity Supply between different pairs of trading Countries.
 - c) The volume of Trade in manufactures as proportion of Natural Resources between different pairs of trading Countries.
 - d) The volume of Trade in manufactures as proportion of Trade Creation between different pairs of trading Countries.
- ii) The Comparative Cost Advantage theory expressed in terms of money by
 - a) F.D.Graham
 - b) Prof. F.W.Taussing
 - c) J.S.Mill
 - d) G.Von. Haberler
- iii) Prebich-Singer thesis enunciates that there is
 - a) Foreign trade multiplier
 - b) Opportunity cost theory of international trade
 - c) The secular deterioration in terms of trade
 - d) Elasticity Approach to Balance of Payment

P.T.O.

iv) The Optimum Tariff formula given by Prof. Kindleberger as

a) $T_f = \frac{e+1}{e}$

b) $T_f = \frac{e-1}{e+1}$

c) $T_f = \frac{e-1}{1}$

d) $T_f = \frac{1}{e-1}$

v) Name the economists who propounded. The Elasticity Approach to the Balance of Payment.

a) J.S. Mill

b) Jocab Viner

c) Kindleberger

d) Marshall-Learner

B) Answer any five of the following in one or two sentences : [5 × 2 = 10]

i) What do you mean by state trading?

ii) State the meaning of Dumping.

iii) What is the Factor Endowment?

iv) What is the Leontief Paradox?

v) What is the Absorption Approach to Balance of Payment?

Q2) Write Short notes on any Four of the following :

[4 × 5 = 20]

a) World Trade Organization.

b) Linder's Theory.

c) International Cartel.

d) Income Terms of Trade.

e) Benefits of Economic integration.

f) Absolute Cost Advantage Theory by Adam Smith.

Q3) Attempt Any One of the following :

[1 × 20 = 20]

a) Explain in detail the Rybozynski Theorem.

b) Explain the factors affecting Terms of Trade.

Q4) Attempt Any One of the following :

[1 × 20 = 20]

a) What do you mean by Balance of Payment? Discuss the various causes of disequilibrium in Balance of Payment and give suggestions to it.

b) Discuss the Effective Rate of Protection.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजवीकडील कंसामधील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1)अ) खालील प्रश्न सोडवा : [5 × 2 = 10]

- i) एस.बी.लिंगर व्यापार सिध्दांत प्रतिपादन करतो कि.
अ) एकमेकाशी व्यापार करणारे विविध राष्ट्रांच्या गटांचे उत्पादीत व्यापार विस्तार हे राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या प्रमाणाशी असते
ब) एकमेकाशी व्यापार करणारे विविध राष्ट्रांच्या गटांचे उत्पादीत व्यापार विस्तार हे लवचिक पुरवठ्याच्या प्रमाणाशी असते
क) एकमेकाशी व्यापार करणारे विविध राष्ट्रांच्या गटांचे उत्पादीत व्यापार विस्तार हे नैसर्गिक साधनांच्या प्रमाणाशी असते
ड) एकमेकाशी व्यापार करणारे विविध राष्ट्रांच्या गटांचे उत्पादीत व्यापार विस्तार हे व्यापार निर्मितीच्या प्रमाणाशी असते
- ii) तूलनात्मक खर्च लाभ सिध्दांत पैशामध्ये यांनी दर्शविले.
अ) एफ.डी. ग्रॅहम ब) प्रा.एफ.डब्लू. टॉसिंग
क) जे.एस. मिल ड) जी.व्होन. हॅबरलर
- iii) प्रेबिश्च-सिंगर प्रबंध निश्चितपणे प्रतिपादन करतो कि
अ) विदेश व्यापार गूणक
ब) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा संधी खर्च सिध्दांत
क) व्यापार शर्तीचा प्रदीर्घकालीन न्हास
ड) व्यापारतोलचा लवचिक दृष्टीकोन
- iv) प्रा. किंडलबरजर यांनी पर्याप्त शूल्काचे हे सूत्र दिले.
अ) $Tf = \frac{e+1}{e}$ ब) $Tf = \frac{e-1}{e+1}$
क) $Tf = \frac{e-1}{1}$ ड) $Tf = \frac{1}{e-1}$

v) कोणत्या अर्थतज्ञाने व्यापारतोलातील लवचिकता दृष्टीकोन मांडला.

अ) जे. एस. मिल

ब) जोकब विनर

क) किंडलरजर

ड) मार्शल-लरनर

ब) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे एक किंवा दोन वाक्यात लिहा. [5 × 2 = 10]

i) राज्य व्यापार म्हणजे काय?

ii) अवपूजनाचा अर्थ सांगा.

iii) घटक उपलब्धता म्हणजे काय?

iv) लिआनटिक विरोधाभास स्पष्ट करा.

v) व्यवहार तोलतील शोषण दृष्टीकोन सांगा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही चारावर टीपा लिहा :

[4 × 5 = 20]

अ) जागतिक व्यापार संघटना.

ब) लिंडर सिध्दांत.

क) आंतरराष्ट्रीय कारखाना नियंत्रक संघ.

ड) उत्पन्न व्यापार शर्ती

इ) आर्थिक एकीकरणाचे फायदे.

फ) अॅडम स्मिथचा निरपेक्ष खर्च लाभ सिध्दांत.

प्र.3) खालीलपैकी कोणताही एकच प्रश्न सोडवा :

[1 × 20 = 20]

अ) रिबक झेन्स्की प्रमेय सखोलपणे सांगा.

ब) व्यापार शर्तीवर परिणाम करणारे घटक सांगा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एकच प्रश्न सोडवा :

[1 × 20 = 20]

अ) व्यापारतोल म्हणजे काय? व्यापारतोलमध्ये असमतोल निर्माण करणाऱ्या कारणांची चर्चा करून त्यावर उपाय सुचवा.

ब) संरक्षित प्रभावी दराची चर्चा करा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - IV) Examination, April - 2016

ECONOMICS (Paper - E-C-8)

Economics of Growth and Development

Sub. Code : 61696

Day and Date : Wednesday, 06 - 04 - 2016

Total Marks : 80

Time : 03.00 p.m. to 06.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) All questions carry equal marks.

Q1) A) Multiple choice questions (2 marks each): **[10]**

- i) Economic growth is a _____ concept.
 - a) Quantitative
 - b) Qualitative
 - c) Objective
 - d) Subjective
- ii) _____ formulated the Big-Push theory.
 - a) Keynes
 - b) Rodan
 - c) Lewis
 - d) Mirdal
- iii) The production technique in which more capital is used is known as _____ production technique.
 - a) Capital Intensive
 - b) Labour Intensive
 - c) Intermediate
 - d) None of these
- iv) According to _____ theory, minimum efforts are needed for developing countries.
 - a) Mirdal
 - b) Leibenstein
 - c) Marshall
 - d) Tobin
- v) India's second five year plan is called _____ plan.
 - a) Industrial
 - b) Agricultural
 - c) Comprehensive
 - d) None of these

B) Answer in one sentence (2 marks each):

- i) What is embodied technical progress?
- ii) What is the period of 10th plan?
- iii) Who has propounded the concept of 'Vicious Circle of Poverty'?
- iv) What is meant by Human Development Index?
- v) Give the definition of production technique.

Q2) Short notes (any four):

- a) The Fie-Ranis model
- b) Balanced growth
- c) Low level equilibrium trap
- d) Development gap
- e) Terms of Trade
- f) Objectives of Fiscal Policy

[20]

Q3) Explain Karl Marx's Theory of Surplus value.

OR

State the importance of Monetary Policy in the developing economy.

Q4) Explain the economic development theory of Ricardo.

OR

Explain the theory of demographic transition.

[20]

मराठी रुपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) अ) बहुपर्यायी प्रश्न (प्रत्येकी दोन गुण)

[10]

i) आर्थिक वाढ ही संकल्पना आहे.

- अ) संख्यात्मक ब) गुणात्मक
क) वस्तूनिष्ठ ड) व्यक्तीनिष्ठ

ii) यांनी मोठा धक्का सिद्धांत मांडला.

- अ) केन्स ब) रोडन
क) लेविस ड) मिर्दाल

iii) ज्या उत्पादन तंत्रात भांडवलाचा अधिक वापर केला जातो त्या उत्पादन तंत्रास उत्पादन तंत्र म्हणतात.

- अ) भांडवलप्रधान ब) श्रमप्रधान
क) मध्यममार्गी ड) यापैकी नाही

iv) यांच्या सिद्धांतात विकसनशील देशांच्या अर्थव्यवस्थेत किमान आवश्यक प्रयत्नांची गरज असते.

- अ) मिर्दाल ब) लेबिनस्टीन
क) मार्शल ड) टोबीन

v) भारताच्या दुसऱ्या पंचवार्षिक योजनेस योजना असे म्हटले जाते.

- अ) औद्योगिक ब) शेती
क) सर्वसमावेशक ड) यापैकी नाही

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (प्रत्येकी दोन गुण)

- i) अंगीभूत तांत्रिक प्रगती म्हणजे काय?
- ii) दहाव्या योजनेचा कालावधी कोणता?
- iii) 'दारिद्र्याचे दुष्टचक्र' ही संकल्पना कोणी मांडली?
- iv) मानवी विकास निर्देशांकाचा अर्थ काय?
- v) उत्पादन तंत्राची व्याख्या द्या.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) फाई-रेनिस प्रतिमान
- ब) संतुलित वाढ
- क) न्यूनतम पातळी समतोलालाचा सापळा
- ड) आर्थिक विकासातील अंतर
- इ) व्यापारशर्ती
- फ) राजकोषिय धोरणाची उद्दिष्टे

प्र.3) कार्लमार्क्सचा अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा.

किंवा

विकसनशील अर्थव्यवस्थेतील चलन विषयक धोरणाचे महत्व विशद करा.

प्र.4) रिकार्डोचा आर्थिक विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - IV) Examination, April - 2016

ECONOMICS (Paper - E0-22)

Co-Operative Thoughts and Administration (Credit System)

Sub. Code : 61697

Day and Date : Monday, 11 - 04 - 2016

Total Marks : 80

Time : 03.00 p.m. to 06.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Objective type questions :

A) Multiple choice questions.

[10]

- i) The first co-operative act was passed in India in _____
 - a) 1904
 - b) 1991
 - c) 1914
 - d) 1884
- ii) The notice of Annual General Meeting is issued before _____
 - a) Seven months
 - b) Fourteen days
 - c) One month
 - d) Three months
- iii) The VAMNICOM is named against the name of _____
 - a) D. G. Karve
 - b) .Vaikumth Mehta
 - c) Fedrick Nikolsan
 - d) D. R. Gadgil
- iv) Which gains are important in cooperative?
 - a) political
 - b) social
 - c) relegious
 - d) economic
- v) How many Rochdale weavers formed first consumer cooperative in England? _____
 - a) 11
 - b) 28
 - c) 15
 - d) 27

B) Answer in one sentence.

- i) Who maintain the minute's book of co-operative society?
- ii) What is the long form of ICA?
- iii) With whom the name 'New Harmony' is associated?
- iv) Who put forwarded the principle of self help?
- v) Who initiated the co-operative movement in India?

Q2) Write short notes (any four) :

[20]

- a) Procedure of General Body Meeting
- b) Functions of ICA
- c) Concept of corporate governance
- d) Powers of registrar
- e) Role of state in co-operative development
- f) Need of education and training in co-operative

Q3) Briefly review the Robert Owen contribution in world co-operative movement. [20]

OR

State the Vaikunth Mahata contribution in Indian co-operative movement.

Q4) Explain the role of Human Resource development in the development of co-operative. [20]

OR

Discuss the role of leadership in development of cooperative society.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) सर्वसाधारण सभेची प्रक्रीया
- ब) ICA ची कार्ये
- क) कार्पोरेट गव्हर्नन्स ची संकल्पना
- ड) निबंधकांचे अधिकार
- इ) सहकारी विकासातील राजयांची भूमिका
- फ) सहकारातील शिक्षण व प्रशिक्षणाची गरज

प्र.3) जागतीक सहाकारी चळवळीतील रॉबर्ट ओवेन यांच्या योगदानाचा थोडक्यात आढावा घ्या.

[20]

किंवा

भारतीय सहकारी चळवळीतील वैकुंठ मेहता यांचे योगदान स्पष्ट करा.

प्र.4) सहाकारी संस्थेच्या विकासातील मानव संसाधन विकासाच्या भूमिकेचे विश्लेषण करा.

[20]

किंवा

सहकारी संस्थेच्या विकासातील नेतृत्वाच्या भूमिकेची चर्चा करा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Part - II) (Semester - IV) (CBCS) Examination, April - 2016

ECONOMICS (Paper - EO - 26)

Advanced Banking

Sub. Code : 61701

Day and Date : Monday, 04 - 04 - 2016

Total Marks : 80

Time : 03.00 p.m. to 06.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Attempt all multiple choice questions (MCQ) in main answer book.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Draw neat diagram wherever necessary.

Q1) Objective type questions:

A) Choose the correct alternative and answer the following questions by selecting the correct option. [10]

- i) Which of the following institutions accept demand deposits?
 - a) Banks
 - b) Financial institutions
 - c) NBFIS
 - d) Both a and b
- ii) Capacity of a commercial bank to create credit depends on
 - a) Statutory Liquidity ratio
 - b) Cash reserve ratio
 - c) Bank rate
 - d) All the above
- iii) ALCO works at
 - a) Each schedule bank level
 - b) State level
 - c) National level
 - d) All of above
- iv) Which of the following assets qualify for the SLR?
 - a) Cash
 - b) Gold
 - c) Approved Securities
 - d) All above

P.T.O.

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे मुख्य उत्तरप्रत्रिकेत लिहा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) आवश्यक तेथे आकृती काढा.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

अ) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा.

[10]

i) खालीलपैकी कोणती संस्था मागणी ठेवी स्वीकारते ?

- अ) बँक
ब) वित्तीय संस्था
क) बँकेतर वित्तीय संस्था
ड) अ आणि ब दोन्ही

ii) व्यापारी बँकाची पतनिर्मिती क्षमता ----- वर अवलंबून आहे.

- अ) वैधानिक रोखता प्रमाण
ब) रोख राखीव प्रमाण
क) बँकदर
ड) वरील सर्व

iii) ALCO ----- पातळीवर कार्य करते.

- अ) प्रत्येक शेड्यूल्ड बँक पातळीवर
ब) राज्य पातळीवर
क) राष्ट्रीय पातळीवर
ड) वरील सर्व

iv) खालील पैकी कोणती मत्ता SLR साठी पात्र आहे ?

- अ) रोख
ब) सोने
क) मान्यताप्राप्त प्रतिभूती
ड) वरील सर्व

v) ज्या प्रतिभूती सरकारद्वारे वितरीत केल्या जातात त्यांस ----- म्हणतात.

- अ) प्रतिपैसा
ब) गिल्ट एण्ड
क) हुंडी
ड) वरील सर्व

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

[10]

i) मध्यवर्ती बँकेची कोणतेही दोन कार्ये सांगा ?

ii) रोखता म्हणजे काय ?

iii) ALCO तंत्र म्हणजे काय ?

iv) पत जोखीमेची व्याख्या द्या ?

v) चलनविषयक धोरणाची व्याख्या द्या ?

प्र.2) टीपा लिहा. (सहा पैकी चार)

अ) गुर्ले शॉ थेसीस प्रबंध.

ब) रोख प्रवाह तक्त्याचे उद्दिष्ट.

क) भ्रालमत्ता आणि दायित्वाचे वर्गीकरण.

ड) जोखीम व्यवस्थापनाचे घटक.

इ) धनादेशाचे प्रकार.

फ) बँकेची कार्ये.

प्र.3) बँकेतर वित्तीय संस्था म्हणजे काय? त्याचे प्रकार आणि वृद्धी विशद करा.

[20]

किंवा

रोखता व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे आणि आव्हाने विशद करा.

प्र.4) अंकेक्षण म्हणजे काय? अंतर्गत व बाह्य अंकेक्षण विशद करा.

[20]

किंवा

बँकिंग व्यवहारातील विविध प्रकारच्या जोखीम स्पष्ट करा.

B) Answer any five of the following in one or two sentences: [5×2=10]

- i) What do you mean by Marginal Propensity to Import?
- ii) What do you mean by Optimum Tariff?
- iii) What do you mean by Reciprocal Demand?
- iv) What is Balance of Trade?
- v) What is state trading?

Q2) Write short note on any four of the following: [4×5=20]

- a) Secular Deterioration of Terms of Trade.
- b) Taussing's views on Comparative cost advantages theory.
- c) Dumping.
- d) ASEAN.
- e) Protective Trade.

Q3) Attempt any one of the following: [1×20=20]

- a) Explain critically the Mill's theory of reciprocal demand.
- b) Explain the arguments in favor of and against the free trade.

Q4) Attempt any one of the following: [1×20=20]

- a) Explain critically the Foreign Trade Multiplier.
- b) Explain the measurement of gains from International Trade.

प्र.2) खालील पैकी कोणत्याही चार टीपा लिहा.

- अ) व्यापार शर्तीचे दीर्घकालीन न्हास
- ब) तुलनात्मक लाभ खर्च सिध्दांतावर टॉसिंगचे मते
- क) अवपूजन
- ड) (ASEAN) (आसेन)
- इ) संरक्षित व्यापार

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही एक प्रश्न सोडवा.

[1×20=20]

- अ) मिल्सचा अन्योन्य मागणी सिध्दांत टीकात्मक पध्दतीने सांगा.
- ब) खुल्या व्यापाराच्या समर्थनात व विरोधी मते स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील पैकी कोणत्याही एक प्रश्न सोडवा.

[1×20=20]

- अ) विदेशी व्यापार गुणकाचे टीकात्मक स्पष्टीकरण करा.
- ब) आतरराष्ट्रीय व्यापारामधील लाभ मापन स्पष्ट करा.

Seat
No.

10405

**M.A. (Social Sciences) (Part - II) (Semester - IV) (CBCS)
Examination, April - 2018**

ECONOMICS (Optional) (Paper - EO' : 26)

Advanced Banking

Sub. Code : 61701

Day and Date : Tuesday, 17 - 04 - 2018

Total Marks : 80

Time : 03.00 p.m. to 06.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Objective type question:

A) Select the correct option from the given alternatives [10]

i) Autonomy to central bank with relating to Governance Structure is considered under

a) Goal Autonomy	b) Instrument Autonomy
c) Financial Autonomy	d) Political Autonomy

ii) Who prepares the Promissory note?

a) Creditor	b) Debtor
c) Bank	d) None of these

iii) AICO works at

- a) National level
- b) State level
- c) Each Schedule Bank level
- d) All above

iv) _____ is used for hedging the risk.

a) Bond	b) Share
c) Derivatives	d) Mutual fund

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

2018

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न

अ) दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडा

[10]

i) प्रशासकीय संरचनेमध्ये मध्यवर्ती बँकेची स्वायत्तता ही शी निगडीत आहे.

अ) ध्येय स्वातंत्र्य

ब) साधन स्वातंत्र्य

क) वित्तीय स्वातंत्र्य

ड) राजकीय स्वायत्तता

ii) वचनचिठ्ठी कोण तयार करतो?

अ) धनको

ब) ऋणको

क) बँक

ड) वरीलपैकी नाही

iii) ALCO पातळीवर कार्यरत आहे.

अ) राष्ट्रीय

ब) राज्य

क) प्रत्येक शेड्यूल बँक स्तरावर

ड) वरील सर्व

iv) हे धोका हाताळण्यासाठी वापरला जातो.

अ) बॉण्ड

ब) समभाग

क) डेरिव्हेटिव्हज

ड) म्युच्युअल फंड

v) भांडवली अर्थसंकल्प ही नियोजन प्रक्रिया गुंतवणूक ठरवण्यासाठी वापरली जाते.

अ) दिर्घकालीन

ब) मध्यम कालावधी

क) अल्पकालीन

ड) अति अल्पकालावधी

- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.
- व्यावसायिक बँकांच्या दोन परस्परविरोधी तत्वाचे नाव द्या.
 - कॅपिटल अँडेक्वसी रेशोचे समिकरण द्या.
 - पतधोकाची व्याख्या द्या.
 - पैसासदृश्य कोण निर्माण करतात?
 - प्रतिभूतीकरण व्याख्या द्या.

प्र.2) टीपा लिहा. (सहापैकी कोणतेही चार)

- इलेक्ट्रॉनिक रोकड व्यवस्थापन
- अंतर्गत आणि बाह्य लेखापरीक्षण
- वचनचिठ्ठी
- व्यापारी बँका आणि एन.बी.एफ.आय. यांच्यातील भेद
- रोख अर्थसंकल्पाचे उद्दिष्ट
- बँकर ग्राहक संबंध

[20]

प्र.3) “शहाणा बँकर हा आहे की जो तरलता आणि लाक्षता यातील संतुलन साध्य करतो.” चर्चा करा.

[20]

किंवा

बँकिंग क्षेत्रातील विविध प्रकारचे जोखीम सांगा? ही जोखीम कशी हाताळली जाऊ शकते?

प्र.4) तरलता जोखीम हाताळण्यासाठीचे विविध ALC तंत्राचे विश्लेषण करा.

[20]

किंवा

एन.बी.एफ.आय. च्या भूमिकेचे आणि मध्यवर्ती बँकेच्या चलनविषयक धोरणावरील त्यांच्या परिणामाचे आढावा घ्या.

Seat
No.

10405

M.A. (Part - II) (Semester - IV) (CBCS) Examination,**April - 2018****ECONOMICS (Paper - EO - 22)****Co-operative Thoughts & Administration****Sub. Code : 61697****Day and Date : Monday, 23 - 04 - 2018****Total Marks : 80****Time : 03.00 p.m to 06.00 p.m.****Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.**Q1) Objective type questions:**

A) Multiple choice questions.

[10]

- i) New harmony name is associated with _____.
- a) Paul Lombart b) Luzi Luzati
c) Charles Fourier d) Robert Owen
- ii) Which gains are important in Co-operative?
- a) Economic b) Political
c) Social d) Religious
- iii) The long form of HRD is _____
- a) High Resource Development
b) Human Resource Department
c) Human Ratio Department
d) Human Resource Development
- iv) Manchester principles of Co-operation were presented in the year _____.
- a) 1995 b) 1929
c) 1991 d) 1960
- v) _____ is the cheif of Co-operative administration.
- a) Commissioner b) Supervisor
c) Chairman d) Registrar

P.T.O.

B) Answer in one sentence:

- i) In which year the first Co-operative act was passed?
- ii) Which person is said to the friend, philosopher and guide in Co-operative society?
- iii) What is the long form of ICA.
- iv) Who can become a chairman of a Co-operative Institution?
- v) What is meant by Leadership?

Q2) Write short notes (any four):

[20]

- a) Fedric Nicolson
- b) Duties of board of Director.
- c) Functions of ICA
- d) Need of education & training in Co-operative.
- e) Concept of corporate governance.
- f) Power of Registrar

Q3) Explain the Henry Fayols general principles of management.

[20]

OR

Explain the powers and functions of registrar.

Q4) State the Vaikunt Mehata contribution in Indian Co-operative movement.

[20]

OR

Discuss the role of leadership in development of Co-operative society.

प्र.2) टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

- अ) फेडरिक निकोलसन
- ब) संचालक मंडळाच्या जबाबदाऱ्या
- क) ICA ची कार्ये
- ड) सहकारी शिक्षण व प्रशिक्षणाची आवश्यकता
- इ) कार्पोरेट गव्हर्नन्सची (संस्था प्रशासन) संकल्पना
- फ) निबंधकाचे अधिकार

प्र.3) हेनी फॅरॉल यांच्या व्यवस्थापणाच्या सर्वसाधारण तत्वाचे विश्लेषण करा.

किंवा

निबंधकाचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.4) भारतातील सहकारी चळवळीमधील वैकुंठ मेहता यांचे योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

सहकारी संस्थांचा विकासातील नेतृत्वाचे महत्व चर्चा करा.

Seat No.	10405
----------	-------

**M.A. (Social Sciences) (Part - II) (Semester - IV) Examination,
April - 2018
ECONOMICS (Paper - EC-8) (CBCS)
Economics of Growth and Development
Sub. Code : 61696**

Day and Date : Thursday, 19 - 04 - 2018

Total Marks : 80

Time : 03.00 p.m. to 06.00 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.

[10]

Q1) A) Multiple choice questions (two marks each)

- i) Terms of trade is ratio between _____.
- a) Export - import b) Labour - price
c) Production - Demand d) Labour - Supply
- ii) Economic development is a _____ concept.
- a) Quantitative b) Qualitative
c) Relative d) Objective
- iii) The first five year plan of India focused mostly on _____ sector.
- a) Industry b) Service
c) Agriculture d) Trade
- iv) Robert solow explain _____ types of technical progress.
- a) One b) Two
c) Three d) Four
- v) The human development Index is based on _____
- a) Life expectancy b) Educational Attainment
c) Standard of living d) All the above

B) Answer in one or two sentences (two marks each)

[10]

- i) Give two names of economist of classical theory of development.
- ii) What is meaning of favourable balance of trade.
- iii) Define bank rate
- iv) Give definition of vicious circle of poverty.
- v) State the meaning of fiscal policy.

Q2) Short notes (any four)

[20]

- a) Endogenous growth
- b) The fie-Ranis model
- c) Factors affecting economic growth
- d) Unbalanced growth
- e) Theory of demographic transition
- f) 11th five year plan of India.

Q3) Explain difference between economic development of economic growth. [20]

OR

State Joan Robinson's theory of capital accumulation.

Q4) Explain role of monetary policy in the developing economy. [20]

OR

State the problem of choosing the production technique in the undeveloped countries.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) अ) बहू पर्यायी प्रश्न (प्रत्येकी दोन गुण)

[10]

- i) व्यापारशक्ती म्हणजे मधील गुणोत्तर आहे.
अ) निर्यात-आयात ब) श्रम-किंमत
क) उत्पादन-मागणी ड) श्रम-पुरवठा
- ii) आर्थिक विकास ही संकल्पना आहे.
अ) संख्यात्मक ब) गुणात्मक
क) सापेक्ष ड) वस्तुनिष्ठ
- iii) भारताच्या पहिल्या पंचवार्षिक योजनेत सर्वाधिक भर क्षेत्रावर दिला.
अ) उद्योग ब) सेवा
क) शेती ड) व्यापार
- iv) राबर्ट सोलो यानी प्रकारची तांत्रिक प्रगती स्पष्ट केली
अ) एक ब) दोन
क) तीन ड) चार
- v) मानवी विकास निर्देशांक आधारलेला आहे.
अ) आयुर्मान ब) शैक्षणिक पात्रता
क) राहणीमान ड) वरील सर्व

ब) एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. (प्रत्येकी दोन गुण)

[10]

- i) सनातनवादी आर्थिक विकासाच्या सिध्दांताच्या दोन अर्थशास्त्रज्ञांची नावे द्या.
ii) अनुकूल व्यापारतोलाचा अर्थ काय.
iii) बँक दराची व्याख्या द्या.
iv) दारिद्र्याच्या दुष्टचक्राची व्याख्या द्या.
v) राजकोषिय धोरणाचा अर्थ सांगा.

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) विकासाचे आंतरिक घटक
- ब) फाई-रेनिस प्रतिमान
- क) आर्थिक वाढीवर परिणाम करणारे घटक
- ड) असंतुलित वाढ
- इ) लोकसंख्या संक्रमणाचा सिध्दांत
- फ) भारताची 11 वी पंचवार्षिक योजना

प्र.3) आर्थिक विकास आणि आर्थिक वाढ यामधील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

जोन रॉबिन्सन यांचा भांडवल संचयाचा सिध्दांत सांगा.

प्र.4) विकसनशील देशातील चलनविषयक धोरणाची भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

अविकसित देशातील उत्पादन तंत्राच्या निवडीची समस्या सांगा.

○○○

